

Know how study

Osvedčené postupy v zamestnávaní
dobrovoľníkov

Zadávatel': Szubjektív Értékek Alapítvány

ISBN 978-615-81280-0-1

Autor: Réka Nagy

Február 2019

Obsah

Úvod	3
Cieľ výskumu.....	3
Metodika výskumu	3
Pojem dobrovoľníctva	4
Základy skúmaných dobrovoľníckych programov a ich osvedčené postupy	6
Dobrovoľnícky program 1.....	6
Osvedčený postup dobrovoľníckeho programu 1.....	9
Dobrovoľnícky program 2.....	12
Osvedčený postup dobrovoľníckeho programu 2.....	13
Dobrovoľnícky program 3.....	15
Osvedčený postup dobrovoľníckeho programu 3.....	16
Dobrovoľnícky program 4.....	18
Osvedčený postup dobrovoľníckeho programu 4.....	19
Osvedčené postupy uplatnené viacerými dobrovoľníckymi programami	20
Zhrnutie	22
Odborná literatúra	23

Úvod

Cieľ výskumu

Cieľom tohto výskumu je výskum dobrovoľníckych programov a činnosti dobrovoľníckych organizácií v Maďarsku a na Slovensku a prezentácia výnimočne osvedčených postupov v monitorovaných programoch. Hoci tieto postupy sú vždy charakteristické pre daný program, myslím si, že tieto príklady sú zovšeobecniteľné a premeniteľné do jednoducho fungujúcej praxe.

V tomto prípade nebolo cieľom zmapovanie celého dobrovoľníckeho sektora, ani reprezentatívnosť. Prieskum celého sektora by vyžadoval výskum oveľa väčšieho rozsahu, našim cieľom je predstaviť a zverejniť len najvynikajúcejšie osvedčené postupy.

Metodika výskumu

Štúdia nie je reprezentatívna, nepokrýva celú činnosť dobrovoľníckych organizácií v Maďarsku. Jej cieľom je predstaviť najvýznamnejšie osvedčené postupy a poskytnúť tým východiskový bod pre strany zainteresované v tejto téme.

Štúdia najprv prezentuje skúmané dobrovoľnícke programy, ich štruktúru a základy fungovania. Následne preskúma jednotlivo osvedčené postupy v rámci jednotlivých programov. Výskum sa uskutočnil v kvalitatívnej forme, v prípade doteraz neznámych dobrovoľníckych programov som pripravila rozhovor s ich vedúcimi. Následne, kde som to pokladala za opodstatnené, urobila som rozhovor aj s mladými ľuďmi zúčastňujúcimi sa v dobrovoľníckych programoch, počas ktorých mi porozprávali svoje osobné dojmy a skúsenosti a aj to, že oni osobne ako zažili daný postup.

V zhrnutí porovnávam zmapované informácie, s vymenovaním tých postupov, ktoré sú dobrým príkladom pre všetky organizácie, a prevzatie ktorých môže zabezpečiť rozvoj týchto organizácií.

Pojem dobrovoľníctva

V Maďarsku po prevrate sa rozmohla činnosť organizácií občanskej spoločnosti, táto udalosť bola liahňou dobrovoľníckej činnosti. Napriek tomu v porovnaní s príkladmi zo Západu, dobrovoľnícke zamestnávanie bolo u nás v plienkach, ale môžeme so pochváliť s dosť veľkým počtom takých účastníkov, ktorí vyšliapali cestu, z ktorých si každý môže vziať príklad. Na to, aby sme o týchto organizáciách a modeloch fungovania mali prehľad, najprv si musíme vyjasniť pojem dobrovoľníctva.

Na valnom zhromaždení OSN pre prípravu medzinárodného roka sa podarilo pomenovať spoločné črty rozsiahleho dobrovoľníctva a tým definovať tento pojem:

1. „Dobrovoľnícka činnosť sa vykonáva predovšetkým bez materiálnej protihodnoty, ale úhrada nákladov alebo symbolická platba je povolená.
2. Činnosť je „dobrovoľná“.
3. Činnosť je zameraná v prospech osôb, skupín, vrstiev alebo celej spoločnosti (síce je známe, že dobrovoľníctvo má významné prínosy aj pre osobu vykonávajúcu dobrovoľnícku činnosť).“¹

Najviac detailná definícia je uvedená asi v článku Önkéntes Központ Alapítvány (Nadácia dobrovoľníckeho centra), podľa ktorej:

¹ Czike Klára – Kuti Éva (2006): Önkéntesség, jótékonyág, társadalmi integráció (Dobrovoľníctvo, charita, spoločenská integrácia). Nonprofit Kutatócsoport és Önkéntes Központ Alapítvány. Budapest.

„Dobrovoľníctvo je činnosť, ktorá sa vykonáva individuálne alebo skupinovo, pravidelne alebo príležitostne, doma alebo v zahraničí, v záujme spoločného dobra z osobnej vôle, bez materiálnej protihodnoty. Dobrovoľnícka činnosť neprináša žiadny materiálny zisk pre vykonávajúcu osobu, ďalej dobrovoľník nenahradzuje platenú pracovnú silu. Dobrovoľník v prvom rade nepomáha svojej rodine, jeho činnosť sa prejavuje v živote prijímacej organizácie ako pridaná hodnota. Činnosť sa môže vykonávať v rámci neziskových, mimovládnych alebo štátnych, zriedkavejšie ziskových organizácií (firmy, podnikania). Jej výhoda je, že podporuje spoločenskú integráciu, prispieva k zmierňovaniu chudoby a vylúčenia a k úplnej zamestnanosti. Dobrovoľníctvo pomáha v zlepšovaní nášho prostredia a komunity.“²

Tieto definície popisujú najpresnejšie dobrovoľníctvo ako pojem. Všetky programy dobrovoľníctva skúmané v rámci programu patria do kategórie dobrovoľníctva. Dobrovoľníctvo pri podujatiach patrí do pojmu nového typu dobrovoľníctva, kde sú určujúce spoločenské hodnoty. V rámci dobrovoľníckej práce takéhoto charakteru je hlavným cieľom z hľadiska dobrovoľníkov získanie skúsenosti a tým možnosť ideálnejšieho uplatnenia sa na trhu práce.³⁴

² Čo je dobrovoľníctvo? Önkéntes Központ Alapítvány 2016.

³ Czike Klára – Bartal Anna Mária (2004): Nonprofit szervezetek és önkéntesek – Új szervezeti típusok és az önkéntes tevékenységet végzők motivációi. (Nové typy organizácie a motivácie osôb vykonávajúcich dobrovoľnícku činnosť). Závěrečná štúdia. Pázmány Péter Katolikus Egyetem. Piliscsaba

⁴ Nagy Réka (2018): A rendezvényekhez köthető önkénteskedés motivációi Magyarországon a 2017-es FINA Vizes Világbajnokság, a Fesztivál Önkéntes Központ és a Helperek Önkéntes Segítők Közhasznú Egyesület önkéntes programjainak tükrében. (Motivácie dobrovoľníckej činnosti vykonávanej na podujatiach v Maďarsku vzhľadom na dobrovoľnícke programy Majstrovstiev sveta v plaveckých športoch FINA v roku 2017, Festivalového dobrovoľníckeho centra a Verejnosprospešného spolku dobrovoľníckych pomocníkov Helpers) Diplomová práca. Szegedi Tudományegyetem. Szeged

Základy skúmaných dobrovoľníckych programov a ich osvedčené postupy

Dobrovoľnícky program 1.

Program skúmaný ako prvý vznikol v roku 2011 a väčšinou deleguje dobrovoľníkov na hudobné festivaly. Ich prostredníctvom je možné zúčastniť sa ako dobrovoľník na 9 podujatiach ročne.

Na uvedené podujatia sa uskutoční nábor menších, 10-20 členných dobrovoľníckych skupín, toto číslo rastie z roka na rok. Tento rok sa dosiahlo, že na podujatiach sa stali dobrovoľníckym programom angažujúcim 1 500 osôb.

Na začiatku koordinovali skupinu dobrovoľníkov len 1-2 platení pracovníci, ale rozšírením sa programu v organizačnom vrstvení sa v roku 2014 objavil stredný manažment. Túto vrstvu tvorí skupina 30-35 mladých ľudí, ktorí sa zúčastňujú na programe tiež na dobrovoľnej báze, s tým rozdielom, že oni pred sezónou festivalov absolvujú školenie pozostávajúce z 5 sedení.

V súčasnosti sa v programe ročne zúčastňuje viac ako 1 500 osôb, na riadenie ktorých je potrebná dobre fungujúca, transparentná a štruktúrovaná administrácia, pre tento cieľ bola vytvorená webová stránka.

Mladí ľudia sa registrujú cez webovú stránku a následne absolvujú osobný pohovor. Následne sú zaradení do rôznych okruhov úloh na základe svojich schopností a požiadaviek.

Každý člen dobrovoľníckeho stredného manažmentu koordinuje 50-člennú skupinu dobrovoľníkov, oni zodpovedajú za problémy jednotlivcov počas festivalu. Dobrovoľníci

dostanú pracovné oblečenie, tričko, raz denne teplú stravu a ako ubytovanie permanentku do kempu.⁵

V rámci prvého skúmaného programu sa podarilo vytvoriť platformu použiteľnú pre všetkých troch účastníkov, ktorá uľahčuje prácu ich všetkých. Prvou úlohou potenciálneho dobrovoľníka je, aby sa registroval na tejto stránke, týmto sa uskutoční jeho/jej prihlásenie sa k organizácii.

Po prijatí všeobecných zmluvných podmienok uchádzač musí vyplniť otázky týkajúce sa jeho dotazníka. Musí uviesť:

- priezvisko
- meno
- dátum narodenia
- štátne občianstvo
- telefónne číslo
- e-mailovú adresu

Nepovinné údaje:

- rodná krajina, mesto
- meno matky
- číslo sociálneho poistenia
- bydlisko
- pohlavie
- špeciálne diétne požiadavky
- hmotnosť

⁵Nagy Réka (2018): A rendezvényekhez köthető önkénteskedés motivációi Magyarországon a 2017-es FINA Vizes Világbajnokság, a Fesztivál Önkéntes Központ és a Helperek Önkéntes Segítők Közhasznú Egyesület önkéntes programjainak tükrében. (Motivácie dobrovoľníckej činnosti vykonávanej na podujatiach v Maďarsku vzhľadom na dobrovoľnícke programy Majstrovstiev sveta v plaveckých športoch FINA v roku 2017, Festivalového dobrovoľníckeho centra a Verejnoprospešného spolku dobrovoľníckych pomocníkov Helpers) Diplomová práca. Szegedi Tudományegyetem. Szeged

- výška
- vzdelanie
- jazykové znalosti
- vodičský preukaz
- zamestnanie
- záľuby

Zodpovedanie týchto otázok pomáha pri nájdení najvhodnejšej úlohy pre uchádzača.

Dobrovoľníci pracujú v osobitných pracovných okruhoch. Pracovné okruhy boli rozdelené na väčšie súhrnné charakteristiky práce, ktoré uchádzač tiež môže označiť na základe prvých preferencií. Na konci registrácie musí vybrať, na ktorých podujatiach sa chce zúčastniť.

Po registrácii dotyčná osoba dostane potvrdzujúci e-mail, a následne sa musí prihlásiť na pohovor. Pohovory sa konajú priebežne v celej krajine, z rôznych termínov pohovorov si uchádzač môže vybrať na webovej stránke prostredníctvom svojho profilu.

Na týchto pohovoroch sa vedúci pohovoru stretne naraz s 15-20 účastníkmi a porozpráva im o festivaloch, pracovných okruhoch a ešte raz si prejdú zmluvné podmienky a všeobecné pravidlá. Na pohovoroch môže účastník označiť na stupnici od 1 do 5, ktorý pracovný okruh by rád vykonával.

Zamestnávajú aj zahraničných, kvôli nim a iným špeciálnym prípadom sa pravidelne uskutočňujú pohovory aj cez Skype.

Osvedčený postup dobrovoľníckeho programu 1

Vedúci prvého dobrovoľníckeho programu vyvinuli takú platformu, ktorú môžu dobrovoľníci, koordinátori a objednávateľia používať spoločne. Prostredníctvom tejto platformy sa môžu mladí prihlásiť na rôzne úlohy, a prostredníctvom tejto platformy dostanú svoje zmluvy a pracovné zaradenie. Týmto programom sa uľahčí práca všetkých účastníkov, keďže papierová práca, administratíva sa stáva oveľa rýchlejšou a prehľadnejšou. Je dôležité poznamenať, že okrem toho sa podarilo zachovať s dobrovoľníkmi aj osobný kontakt a tak program zostal blízky ľuďom.

Nimi vyvinutú domovskú stránku používajú aktívne aj pri uskutočnení pohovorov s dobrovoľníkmi. Informácie získané počas pohovorov zadáva do profilu uchádzačov vedúci pohovorov, ak na pohovore vyhovel, ich prihláška je vlastne aj hotová, dostali sa do databázy, a odvtedy určitý čas nič nemusia robiť.

Rôzne okruhy úloh, ktoré sa v prípade jednotlivých festivalov objavujú, zadáva do systému jeden platený spolupracovník delegovaný organizátormi festivalu. Ten zadá názov daného okruhu úloh a že ktoré práce sem patria. Následne definuje 6-hodinové časové intervaly, podľa toho, kedy potrebuje pomoc dobrovoľníkov, resp. nastaví, koľko dobrovoľníkov potrebuje v danom časovom intervale. Ak potvrdí svoju objednávku, systém na základe predpisov týkajúcich sa zamestnávania dobrovoľníkov (môžu vykonávať dobrovoľnícku činnosť priebežne počas 6 hodín a medzi dvoma 6-hodinovými blokmi musí byť 11 hodín oddychu) vypočíta, že s účasťou koľkých osôb je možné splniť danú požiadavku.

Následne platená pracovná sila, koordinátor vytvorí zoznam prihlásených dobrovoľníkov na daný festival, z čoho môže zadeliť dobrovoľníkov do rôznych okruhov úloh.

Pracujú na základe mnohých kritérií, ktoré je možné zistiť z profilov dobrovoľníkov, na základe ich základných kvalifikácií, osobných preferencií a záľub. V profile uchádzačov je uvedené aj to, ak sa na programe zúčastnili aj počas minulých rokov, kde a v akých okruhoch práce pracovali a ako s nimi boli spokojní ich vedúci. Na základe týchto informácií vo väčšine

prípadov sa každému podarí nájsť také pracovné zaradenie, ktoré je pre neho/ňu ideálne. Tým je možné udržať entuziazmus uchádzača, čo sa prejaví aj na jeho/jej pracovnej morálke.

Prácu koordinátora podporuje filter, cez ktorý vedú v profiloch vyhľadávať, čím sa zúži počet profilov. Napriek tomu musia preštudovať viac sto profilov na to, aby pre každého našli najvhodnejšie pracovné zaradenie. Toto nie je jednoduchá úloha, ale tím sa na to podujme z roka na rok, keďže toto je jedným z najdôležitejších bodov, s ktorým vedú zosobniť program. Túto prácu by nejaký softvér nevedel tak dokonale vykonať, ako človek. Tým pádom v pozadí technologického rozvoja zostáva človek, čím program nadobudne ľudskú tvár a ľudský rozmer.

Ak je niektorý uchádzač zaradený do určitého okruhu práce, dostane o tom oznámenie a svoju zmluvu dostane tiež v elektronickej forme, čo jedným kliknutím dokáže prijať alebo odmietnuť. Tým je možné zhromaždiť zmluvy dobrovoľníkov bez akýchkoľvek nadmerných zaťažení.

Už vyššie uvedená skupina stredného manažmentu dostane okruhy úloh a oni sa musia spojiť s dobrovoľníkmi pracujúcimi v danom pracovnom zaradení, musia im pomôcť v tom, ako sa orientovať medzi miestnymi informáciami a úlohami.

Členovia stredného manažmentu na základe zákonov týkajúcich sa dobrovoľníkov a požiadaviek zadaných vedúcim skupiny pripravujú zaradenie účastníkov. Aj toto sa pripraví cez webovú plochu, a keď je to hotové, vidia to všetci partneri. Dobrovoľníci, vedúci skupín, mentori aj koordinátori môžu vidieť, kto, kedy a kde má pracovať.

Dobrovoľníci sa musia zúčastniť tzv. registrácie na mieste a inštruktáže, termíny ktorých si môžu pozrieť cez aplikáciu.

Aj počas festivalov sa intenzívne využívajú technologické možnosti. Dobrovoľníci sú povinní sa pred nástupom do práce zaregistrovať na svojom centrálnom mieste, čo urobia pomocou čipu zabudovaného v ich identifikačnej páske. V systéme je možné zistiť, kto a kedy má začať vykonávať svoju úlohu a načítaním týchto pásovk systém sníma registráciu danej

osoby. Na konci pracovnej doby musia vykonať ten istý postup. Ak niekto tak neurobí, alebo urobí oneskorene, systém to označuje pre mentorov farebnými kódmi a tak je možné sledovať, či každý vykonáva úlohy, ktorými bol/bola poverený/-á, a či sa včas dostavia na miesto vykonávania práce.

V tomto systéme je možné všetko dobre dokumentovať, existuje množstvo drobných detailov a trikov, ktoré sú užitočné pre vykonávanie práce, ale hlavnú kostru systému tvoria vyššie uvedené body.

Integráciou systému vytvorili taký ľahko prehľadný administračný systém, ktorý vo veľkom uľahčuje prácu všetkých. Všetky informácie sú dostupné užívateľsky orientovaným spôsobom z tej istej webovej stránky. V profiloch jednotlivých dobrovoľníkov sa každým rokom objaví viac informácií, a vďaka veľkému množstvu údajov je možné zabezpečiť, aby delegovali na najväčšie hudobné podujatia v Maďarsku takých dobrovoľníkov, ktorí vykonajú úlohu, ktorou boli poverení, usilovne a účinne.

Domovská stránka sa v systéme stane naozaj hodnotou tým, že účastníci systému si uvedomujú kde sú hranice, čo je tá úloha, ktorú musí vykonať počítač a kde je potrebná ľudská sila. Nepadli do tej pasce, že program stratí tvár, keďže po prihlásení priebežne konzultujú a stretávajú sa s ľuďmi naživo. Tým sa vytvorí rodinná atmosféra, v akejkolvek situácii, s akoukoľvek otázkou, problémom sa majú na koho obrátiť, vedia, kto sedí za počítačmi a môžu s ním prekonzultovať svoje problémy a radosti aj naživo. Vďaka tejto vyrovnanosti je tento program v Maďarsku vo svojom obore jedinečný a pôsobivý.⁶

⁶ Osobný pohovor

Dobrovoľnícky program 2.

Druhá prezentovaná organizácia uplatňujúca osvedčené postupy delegovala v roku 2017 dobrovoľníkov na jednorazové športové podujatie. Na tomto podujatí sa zúčastnilo najviac, celkovo 3 500 dobrovoľníkov. Podujatie sa uskutočnilo súbežne na dvoch miestach v Budapešti a Balatonfürede, 3 500 dobrovoľníkov koordinovalo približne 400 ľudí. Medzi koordinátormi boli rozdelené úlohy rôznych oblastí, v rámci jednotlivých oblastí úloh boli určené menšie skupiny, ktoré tiež mali svojich vedúcich. Skupiny mali rôzny počet členov, od 5 do 50 dobrovoľníkov.

Úlohy vykonávané dobrovoľníkmi boli rôznej povahy, uchádzač si mohol vybrať pri registrácii, ktorá oblasť je mu/jej najbližšia k srdcu.

Prihlásenie bolo možné cez webovú stránku podujatia, po registrácii bolo potrebné vyplniť online formulár. Následne bolo prvým stupňom prvé školenie, po ktorom nasledovalo ďalšie prípadne potrebné špeciálne školenia.

Uchádzači dostali rôzne benefity, ale o tom sa dozvedeli až na samotnom konci školenia a aj počas podujatia priebežne dostávali prekvapenia. V tomto systéme je jednoznačné, že cieľom organizátorov je udržať dobrovoľníkov a priebežne ich motivovať už počas podujatia.⁷

⁷ Nagy Réka (2018): A rendezvényekhez köthető önkénteskedés motivációi Magyarországon a 2017-es FINA Vizes Világbajnokság, a Fesztivál Önkéntes Központ és a Helperek Önkéntes Segítők Közhasznú Egyesület önkéntes programjainak tükrében. (Motivácie dobrovoľníckej činnosti vykonávanej na podujatiach v Maďarsku vzhľadom na dobrovoľnícke programy Majstrovstiev sveta v plaveckých športoch FINA v roku 2017, Festivalového dobrovoľníckeho centra a Verejnoprospešného spolku dobrovoľníckych pomocníkov Helpers) Diplomová práca. Szegedi Tudományegyetem. Szeged

Osvedčený postup dobrovoľníckeho programu 2

V prípade druhého programu organizátori sa najviac zameriavali na motiváciu a súdržnosť tých, ktorí určite vykonávajú dobrovoľnícku prácu, toto by som chcela zdôrazniť ako osvedčený postup. Týmto postupom zabezpečili udržanie dobrovoľníkov.

Organizovali pre nich rôzne komunitné programy, už aj pred podujatím mali dve stretnutia a aj počas podujatia trénovali skupinu v rámci rôznych programov.

Na mieste mali dobrovoľnícke centrum, kde dobrovoľníci mohli oddychovať a rozprávať sa. Tu dostali rôzne občerstvenia, ovocie. Vďaka sponzorom mohli dostať aj drobné darčeky.

Ich pracovné oblečenie tvorí kompletnú súpravu, svoju prácu musia vykonávať v tričku, nohaviciach, čiapke a s taškou. Navyše každý dobrovoľník dostal pas, ktorý bol nielen pracovným prostriedkom. Okrem toho, že sa týmto pasom vedeli dostať na miesto vykonávania práce, vo svojom voľnom čase mohli vstúpiť na všetky programy, mohli si všetko pozrieť. Okrem voľného vstupu pas zabezpečil dobrovoľníkom aj bezplatnú dopravu v rámci Budapešti. Pre dobrovoľníkov bola veľkým zážitkom loď podujatia, ktorú mohli týmto pasom taktiež používať zdarma.

Počas trvania podujatia priebežne organizovali programy voľného času pre dobrovoľníkov, okrem iného aj flashmoby.

Organizovali pre nich štafety, kde sa dobrovoľníci mohli zúčastniť. Súťaž organizovali takým spôsobom, že mohli vpochodovať podobne ako športovci, konferoval ich Gábor Takács Gundel a komentoval súťaž. Súťaž mohli sledovať aj na veľkých projektoroch. Kto sa nezúčastnil hry, ten sedel na tribúne a fandil svojim spolupracovníkom dobrovoľníkom.⁸

⁸ Osobný pohovor

„Bol to jeden z najlepších dní môjho života...“

– hovoril o štafete jeden z respondentov.

Zážitkom, ktorý spomínalo najviac opýtaných bola záverečná party na konci podujatia, kde okrem súťažiacich a rozhodcov boli pozvaní aj dobrovoľníci. Pri príležitosti oslávenia spoločnej práce spolu skočili do bazéna.

Dobrovoľníci, zúčastňujúci sa na podujatiach sa podelili o tieto zážitky:

„Na ten týždeň sme boli ako jedna veľká rodina a to, že si nás veľmi vážili.“

„Ja som mal veľké šťastie, že som mohol rozprávať napr. s prezidentom podujatia, ktorý sa miliónkrát poďakoval za našu prácu.“

„Vo VIP cateringu nás vrchný stále pozýval, dokonca sa dobrovoľníkom venoval viac ako hosťom.“⁹

⁹ Osobný pohovor

Dobrovoľnícky program 3.

Ďalší z predstavených spolkov nadobudol svoju terajšiu, definitívnu formu v roku 2010. Zabezpečuje zdravotnícke služby najmä na hudobných festivaloch športových podujatiach v Maďarsku, ročne s 400 – 600 dobrovoľníkmi.

Dobrovoľníci sú rozdelení do 6 rôznych oblastí, na základe rôznych oblastí práce. Tieto sa nazývajú divízie, ich vedúcimi sú vedúci divízií, ktorí riadia jednu takúto jednotku v rozdelení na smeny.

Každý dobrovoľník obdrží tričko, ktoré musia nosiť ako pracovné oblečenie, dobrovoľníkom zabezpečia denne štyrikrát stravu a možnosť priebežného doplnenia tekutín, resp. ako ubytovanie zabezpečujú dobrovoľníkom miesto na stanovanie v kempe.

Uchádzači nepotrebujú mať žiadne predbežné vzdelanie, po prihlásení musia absolvovať psychologický test a kto vyhoví, musí sa zúčastniť školenia, ktoré sa začína vo februári. Školenie sa uskutoční každý týždeň v sobotu. V apríli sa každoročne musia zúčastniť na dlhšom sústreďení, kde pokračuje školenie a musia robiť skúšky, aj novo prihlásení, aj vracajúci sa dobrovoľníci.

Je pre nich extra motiváciou, že v každom mesiaci organizujú spoločné podujatia, ktoré nie sú súčasťou formálneho programu. Tieto sa vždy uskutočňujú spontánne formou samoorganizácie.¹⁰

¹⁰ Nagy Réka (2018): A rendezvényekhez köthető önkénteskedés motivációi Magyarországon a 2017-es FINA Vizes Világbajnokság, a Fesztivál Önkéntes Központ és a Helperek Önkéntes Segítők Közhasznú Egyesület önkéntes programjainak tükrében. (Motivácie dobrovoľníckej činnosti vykonávanej na podujatiach v Maďarsku vzhľadom na dobrovoľnícke programy Majstrovstiev sveta v plaveckých športoch FINA v roku 2017, Festivalového dobrovoľníckeho centra a Verejnoprospešného spolku dobrovoľníckych pomocníkov Helpers) Diplomová práca. Szegedi Tudományegyetem. Szeged

Osvedčený postup dobrovoľníckeho programu 3

Najsilnejšia stránka tretieho dobrovoľníckeho programu je polročné školenie, ktorým môžu vyfiltrovať účastníkov, ktorí program neberú dosť vážne, resp. to umožňuje získať vedomosti, ktoré účastníci budú potrebovať pri vykonávaní dobrovoľníckej práce. Okrem toho sa v programe objavuje ešte jeden osvedčený postup, čo je povinný čas oddychu pri práci a zábave.

Fakt, že polročné školenia je povinné, vyžaduje od účastníkov taký stupeň odhodlanosti, ktorý je nevyhnutný pre vykonávanie dlhodobej, serióznej práce. Tí, ktorí možno nie sú na to pripravení, vypadnú už počas obdobia školenia, čím sa znižuje možnosť veľkého poklesu stavov počas veľkých podujatí.

Počas školenia si účastníci môžu osvojiť také odborné znalosti, ktoré sa im zídu aj v každodennom živote. Odovzdávanie týchto vedomostí sa uskutočňuje v hravej forme, v príjemnej atmosfére.¹¹

„Atmosféru školení poznačila osobnosť XY (vedúci školenia) – veľa vtipkovania, dobrá nálada atď...., ale pritom spôsob prednášania bol výstižný a dobre sa robili poznámky.“¹²

„Stalo sa, že na školenie prišli prednášať aj pozvaní prednášajúci, ako napríklad vedúci národnej záchranej služby. Bolo vzrušujúce si vypočuť aj takýchto veľkých ľudí a učiť sa od nich, s nimi by som sa inak asi pravdepodobne nestretol.“¹³

¹¹ Osobný pohovor

¹² Osobný pohovor

¹³ Osobný pohovor

Druhou silnou stránkou programu bolo, že pri práci na mieste zaviedli povinnú dobu oddychu, čím je pravdepodobnejšie, že dobrovoľníci budú skutočne oddychovať, resp. predseda spolku sa o metóde vyjadril takto:

„Pre prípad, že sa zrúti veľké javisko, vybuchne bomba, alebo niekto vystrelí protitankovou strelou, dokážem zmobilizovať ešte raz toľko ľudí, ako koľký sú inak k dispozícii a tým dokážem preklenúť obdobie, kým prídu externé záchranné sily.“¹⁴

Jeden dobrovoľník sa o povinnom oddychu vyjadroval takto:

„Keď sa na to pozerám dodatočne, čas na oddych bol veľmi užitočný keďže sa pracuje 8 hodín a za tú dobu sa veľmi vyčerpáš. Teda takto som mal pocit že festivaly sú krátke. Ale to je potrebné, inak by jeden festival úplne vyčerpал dobrovoľníkov.“

¹⁴ Nagy Réka (2018): A rendezvényekhez köthető önkénteskedés motivációi Magyarországon a 2017-es FINA Vizes Világbajnokság, a Fesztivál Önkéntes Központ és a Helperek Önkéntes Segítők Közhasznú Egyesület önkéntes programjainak tükrében. (Motivácie dobrovoľníckej činnosti vykonávanej na podujatiach v Maďarsku vzhľadom na dobrovoľnícke programy Majstrovstiev sveta v plaveckých športoch FINA v roku 2017, Festivalového dobrovoľníckeho centra a Verejnoprospešného spolku dobrovoľníckych pomocníkov Helpers) Diplomová práca. Szegedi Tudományegyetem. Szeged

Dobrovoľnícky program 4.

Ďalším skúmaným programom je dobrovoľnícky program malého festivalu usporiadaného už šiesty rok. Nábor dobrovoľníkov sa uskutočňuje cez ich vlastnú webovú stránku, čo začínajú propagovať každý rok tri mesiace pred festivalom. Uchádzači sa môžu prihlásiť prostredníctvom formulára Google a následne sa s dobrovoľníkmi komunikuje e-mailom. Pred festivalom sa uskutoční 2-dňové informačné sústreďenie, na ktorom je účasť povinná. Tu sa zoznámia s uchádzačmi a získajú všetky potrebné informácie v súvislosti s ich úlohami a okolnosťami ich zamestnávania.

Za ich prácu im zabezpečia permanentku na festival, miesto na stanovanie a denne raz teplú stravu. Rozlišujú 7 rôznych oblastí práce:

- pohostinské prípravy
- program
- zbieranie odpadu
- infostánok
- kontrola vstupeniek
- plagátovacie osoby
- nakladanie, manipulácia

Na okruh prác je možné sa prihlásiť na základe osobných preferencií, ale pre nikoho nedokážu zaručiť ním/ňou vybranú prácu.

Osvedčený postup dobrovoľníckeho programu 4

Zvláštnosťou, osvedčeným postupom tohto programu je, že je to festival organizovaný a prevádzkovaný daným reťazcom inštitúcií. Tým priláka takých účastníkov, ktorí majú určitý spoločný bod, zaviazanosť voči určitej inštitúcii. Pritom, ako som už spomínala, je to celkom malý festival, úplne zameraný na úzku vrstvu a tak z blízka, alebo z ďaleka sa už aj hostia poznajú, alebo sa môžu poznať. Tým dobrovoľnícky program vytvára také podmienky, čím dokáže predísť vypadávaniu tak pred festivalom, ako počas neho, dokáže udržať nadšenie, zjednotiť tím a naozaj dokáže nadchnúť dobrovoľníkov. Tieto faktory musia byť v prípade ostatných programov priebežne zdokonaľované. Na udržanie a vývoj väčšiny týchto skutočností boli vypracované osobitné taktiky, ale v tomto prípade je to v dôsledku okolností samozrejmé.

Podobné podmienky sú charakteristické aj pre skupinu dobrovoľníkov na festivaloch s menším počtom návštevníkov, ktoré sú založené na určitých hudobných subkultúrach, ale asi na tomto podujatí je táto obetavosť a odhodlanosť najviac identifikovateľná.¹⁵

¹⁵ Osobný pohovor

Osvedčené postupy uplatnené viacerými dobrovoľníckymi programami

Nižšie uvedený osvedčený postup je charakteristický nielen pre jeden program. Je to čoraz viac rozšírená metóda, ktorá na základe rozprávania sa doteraz osvedčila všade. Podstatou osvedčeného postupu je, že pred podujatím dobrovoľníci musia zaplatiť určitú sumu, čím sa zabezpečí, aby tam zostali do konca programu, resp. ak predsa nie, to slúži ako kompenzácia vynaloženej energie.

Ak niekto počuje o zamestnávaní dobrovoľníkov, vynorí sa pochybnosť, či sa preukážu naozaj ako spoľahlivá pracovná sila, pochybujú o ich povolnosti. Tieto pochybnosti nie sú v každom prípade neopodstatnené, keďže v prípade každého programu sa vyskytujú takí uchádzači, ktorí si to medzi časom rozmyslia, nie sú dostatočne spoľahliví pre úlohu. Poistením pre tento prípad je, ak dobrovoľníci musia zložiť určitú sumu ako kauciu.

Táto suma závisí od daného programu, na určitých miestach účastníci musia zakúpiť permanentku na celú dobu trvania podujatia, a keď splnia svoje dobrovoľnícke úlohy, dostanú späť túto sumu. Toto je charakteristické pre menšie festivaly, kde týždňová permanentka nie je až taká drahá, aby si ju mladí a vysokoškooláci nevedeli dovoliť.

Je taká dobrovoľnícka možnosť, kde dobrovoľníci musia zložiť sumu zodpovedajúcu dennej vstupenke na dané podujatie, ale na konci festivalu táto suma im bude vrátená. Túto metódu je možné uplatniť na takých podujatiach, kde sú ceny vstupeniek vyššie. V tomto prípade nie je isté, že by uchádzač bol schopný vyplatiť cenu vstupenky na celý program.

Ako sme mohli vidieť pri určení zaplatenej sumy a spôsobu zaplataenia hrá dôležitú úlohu, aby kaucia nebola ani príliš vysoká, ani nízka. Pretože v prípade príliš vysokej kaucie mladí možno nevedia vyplatiť danú sumu, ale v prípade príliš nízkej kaucie sa stratí práve jej cieľ. Túto cenu je potrebné určiť pri konzultácii s viacerými prípadnými účastníkmi.

V prípade tejto metódy je dôležité aj to, aby organizátori tieto finančné otázky riešili jasne a transparentne. Ak je potrebné zakúpiť permanentku, je dôležité, aby si dobrovoľníci uschovali potvrdenku o platbe, na základe čoho sú oprávnení vyúčtovať úhradu. Kde vstupenky zabezpečuje organizácia, peniaze sa obvykle uschovávajú v uzavretej obálke, v trezore. Je dôležité, aby v tomto prípade aj dokumentovali odovzdanie a vrátenie peňazí. Najčistejšia a najtransparentnejšia metóda je, ak každý dostane späť obálku, ktorú na začiatku podujatia založil. Týmto je možné predísť rôznym nedorozumeniam.

Tento spôsob dokáže významne znižovať počet tých, ktorí sa vzdajú dobrovoľníckej práce a ju zanechajú, ale samozrejme toto úplne nie je možné vylúčiť.¹⁶

¹⁶ Osobný pohovor

Zhrnutie

V prípade skúmaných programov sme analyzovali tieto procesy: postup náboru dobrovoľníkov, registračný proces, registračná stránka, príprava, popis pracovných zaradení a dobrovoľníckej práce. Vo väčšine prípadov programy nepozostávajú z tých istých fáz. V jednotlivých prípadoch sa stáva, že z vyššie uvedeného zoznamu sa vynechajú určité kroky, ale vo väčšine prípadov sa tieto postupy doplnia o nový krok.

Základy dobrovoľníckych programov skúmaných podujatí fungujú približne za rovnakých podmienok. Prihláška sa v prípade všetkých programov uskutoční na online platforme a aj počiatočné udržiavanie stykov sa realizuje prostredníctvom online prostriedkov. Avšak v každom prípade vykonávaníu dobrovoľníckej práce predchádza osobné stretnutie.

Podobné sú aj služby poskytované za prácu. Vo väčšine prípadov účastníci dostanú pracovný odev, ďalej im zabezpečujú aj stravu a ubytovanie.

Osvedčené postupy sa objavujú v najrôznejších procesoch, v náboře, prihlasovaní, administrácii, v školeniach, udržaní, preto nie sú porovnateľné alebo merateľné, ale všetky sú v praxi efektívne.

Šírenie týchto postupov, ich presadenie do praxe a používanie môžu znamenať významné výsledky v rozvoji dobrovoľníckych programov. Je však potrebné venovať pozornosť tomu, že nie všetky programy sú vhodné na uplatnenie všetkých postupov. Je potrebné poznať charakteristické črty daného programu k tomu, aby sme vyššie uvedené postupy vedeli úspešne uplatniť.

Odborná literatúra

Uznesenie vlády č. 1068/2012 (III. 20.) o schválení Národnej stratégie pre dobrovoľníctvo pre obdobie 2012 – 2020 a o strednodobých úlohách potrebných pre jej realizáciu MAGYAR KÖZLÖNY

- ročník 2012, číslo 32, strana 153 – 6487

URL: <http://www.kozlonyok.hu/nkonline/MKPDF/hiteles/mk12032.pdf>

Stiahnuté: 16. apríla 2019

Centrum pre podporu neformálneho vzdelávania: NGO needs study Rendezvény-önkéntesség a szlovák-magyar határmenti régiókban, szervezeti perspektívából (Dobrovoľníctvo na podujatiach v slovenskom a maďarskom prihraničnom regióne z hľadiska organizácie). 2018

URL: https://hellomentor.org/content/uploads/2018/11/NGO_needs_study_FINAL-HUN.pdf

Stiahnuté: 3. apríla 2019

Batta Zsófia (2013): Önkéntesség Magyarországon (Dobrovoľníctvo v Maďarsku). Emberi Erőforrások Minisztériuma. Századvég Alapítvány

URL: <http://onkentes.gov.hu/wp-content/uploads/2015/06/%C3%96nk%C3%A9ntess%C3%A9g-Magyarorsz%C3%A1gon-2013.pdf>

Stiahnuté: 13. apríla 2019

Bocz János: A nonprofit szektor strukturális átalakulása Magyarországon. (Štruktúrna premena neziskového sektoru v Maďarsku). A magyar nonprofit szektor a 1990-es évek elejétől a 2000-es évek közepéig. (Neziskový sektor v Maďarsku od začiatku 90-tych rokov do polovice prvého desaťročia 21. storočia.) PhD dizertácia. Budapest, 2009

Czike Klára (2001): Önkéntesség számokban (Dobrovoľníctvo v číslach). www.onkentesseg.hu

Czike Klára – Bartal Anna Mária (2004): Nonprofit szervezetek és önkéntesek – Új szervezeti típusok és az önkéntes tevékenységet végzők motivációi. (Neziskové organizácie a dobrovoľníci - Nové typy organizácií a motivácie osôb vykonávajúcich dobrovoľnícku činnosť). Záverečná štúdia. Pázmány Péter Katolikus Egyetem. Piliscsaba

URL: http://www.onkenteszala.hu/files/onkentesek_es_nonprofit_szervezetek_-_Czike-Bartal.pdf

Stiahnuté: 4. apríla 2019

Czike Klára – Kuti Éva (2006): Önkéntesség, jótekonyság, társadalmi integráció (Dobrovoľníctvo, charita, spoločenská integrácia). Nonprofit Kutatócsoport és Önkéntes Központ Alapítvány. Budapest.

URL: http://www.nonprofitkutatas.hu/letoltendo/NP_14_1.pdf

Stiahnuté: 16. apríla 2019

Önkéntes Központ Alapítvány (2016): Mi az önkéntesség? (Čo je dobrovoľníctvo?)

URL: <http://www.onkentes.hu/cikkek/mi-az-az-oenkentesseg>

Stiahnuté: 22. apríla 2019

Péterfi Ferenc (2002): Az önkéntességről (O dobrovoľníctve)

URL:

http://www.3sz.hu/sites/default/files/uploaded/peterfi_ferenc_-_az_onkentessegrol_2002.pdf

Stiahnuté: 22. apríla 2019

Wizner Balázs (2001): Középiskolások önkéntes munkája Magyarországon. (Dobrovoľnícka práca stredoškólákov v Maďarsku). Budapest, 2001, DIA, rukopis.

<https://hellomentor.org/> | <http://www.skhu.eu/>

Know how study - Osvedčené postupy v zamestnávaní dobrovoľníkov

Zadávatel: Szubjektív Értékek Alapítvány

ISBN 978-615-81280-0-1

Autor: Réka Nagy

'The content of this study does not necessarily represent the official position of the European Union.'